

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Pacea întârzie.

Norul amenințător, ce plutea până acum deasupra monarhiei noastre s'a împrăștiat; rezerviștii concentrați încep a se reîntoarce la vetrele părăsite, dar dimiterea lor se face numai în proporții reduse, căci armistițiul provizoriu din Balcani nu e, nici pe departe, o garanță a păcii depline.

Turcia pare a se fi împăcat cu soarta ei, care nu se mai poate schimba de aci înainte, retrăgându-se într'un colț modest al Bosforului și renunțând la toate celelalte teritorii ale imperiului ei european. Bulgaria, după ce a reușit să pună mâna și pe Adrianopol, a curmat ostilitățile, declarându-se aplicată a încheia pace cu Turcia, după ce căzuseră de acord asupra condițiilor. Muntenegru încă s'a retras, la pasul energetic al monarhiei noastre secundată de celelalte mari puteri europene.

Nu mai restă acum decât iscălirea păcii, rămânând ca aliații învigați să-și împărtășcă frățeste teritoriul cucerit cu jertfe de sânge și spese enorme.

Și chiar aci, unde lucrul se părea mai ușor, afacerea începe a se încurca, amenințând cu nouă complicări peninzula balcanică.

Aliații biruitori, cari au stors admirația lumii, prin eroismul lor, ni-se prezintă, în zilele din urmă, într'o lumină din ce în ce mai respingătoare. În loc de a se împărți frățeste asupra cuceririlor câștigate cu atâtea jertfe, ei se încaieră între sine și armele, cari s'au aliat în numele creștinismului și al principiului național, și-au întors reciproc tăișul împotriva tovarășilor de ieri-alaltă-eri, dovedind încă odată, cât de puțin credeau purtătorii lor, în sfârșit, în nobilele idealuri, cu cari s'au aliat împotriva Semilunei.

Succesele extraordinare ale armelor bulgare au deșteptat invidia Sârbiei și a Greciei, cari s'au aliat acum împotriva Bulgariei, zădărniciind tratativele de pace, cari se apropiaseră chiar acum de desnodământul final. Limita cuceririlor bulgaro-grecești a fost teatrul unor ciocniri foarte violente, pe urma cărora au rămas sute de morți și răniți. Ostilitățile continuă, și nu e nădejde ca ele să încete în curând, cu atât mai vârtos, că Muntenegru încă e pe cale a încheia alianță cu Sârbia.

Nu e eschis, că aceste ostilități se provoacă iarăș amestecul marilor puteri, întrucât afacerile nu se vor putea aranja „în familia” aliaților balcanici.

Turcia concentrează tot mai multe trupe la Cătalgea și e pe cale a se alia cu Bulgaria. Se vorbește foarte stăruitor și de noua alianță a Bulgariei cu Monarhia noastră și cu România.

În ori-ce caz turburările din orient vor reclama de astădată, amestecul României, care a avut până acum numai un rol pasiv, deși foarte decizător în soarta războiului, ce s'a desfășurat.

Situația e destul de încurcată și în țară, căci cetindu-se protocolul dela Petersburg, s'a constatat, că România a primit numai Silistra cu 3 kilometri dela forturi. De fășia din dreapta Dunării și litoralul până la nordul Varnei — nici po-menire!

Opinia publică din țară cere cu înzistență, ca România să nu primească acest ofert umilitor.

Războiul din Orient pare a nu fi ajuns încă în faza din urmă; flăcările pot izbucni din nou, în ori ce clipă.

Pentru Monarhia noastră el nu va avea vr'o importanță mai deo-

sebită, dar pentru România e de o însemnătate extraordinară.

Depinde dela înțelepciunea bărbatilor ei de stat, să știe folosi pe deplin *momentul istoric*, ce bate la ușă, cu stăruință.

Momentele istorice sunt așa de rare, și dispărute odată, au dispărut pentru veacuri, dacă nu pentru totdeauna!

Cantități imense de gaz suteran în Ardeal. Sondagiile întreprinse de ministrul de finanțe pentru scrutarea teritoriilor de gaz suteran au dat rezultate neobiceuite. Gazul dela Sărmășel e de o cantitate enormă, iar fântânile săpate acolo sunt bogate în gaz într'o măsură extraordinară. Numai fântâna principală Nr. 2 dă 810 mii de metri cubici la zi, iar celelalte 204 mii, 169, 100 și 140 mii metri cubici la zi. Ca să ne putem face o idee, ce cantități uriașe sunt aceste, amintim că Budapesta consumă la zi pentru foc și luminat 220 mii metri cubici. Și fântânile aceste din urmă sunt sondate numai până la suprafața teritoriilor gazoasă. Numai cea principală e adâncă cum trebuie. Bogate teritorii de gaz s'au descoperit la Samsud (com. Murăș-Turda), Copsa mică și Basna, lângă Mediaș. Fântânile săpate pe acest teritoriu au dat de mari cantități de gaz și până acum sunt 27 de teritorii cunoscute pentru bogăția de gaz, ce o ascund. Ministrul de finanțe a luat în budgetul anului acest 1 mil. 400 mii cor. pentru sondagii nouă, în număr de vre-o 15—20. Valorizarea gazului s'a început deja. Pe toamnă va fi condus din Șarmaș la Turda pe o distanță de 52 km. și va fi utilizat la noua fabrică chemică, ce s'a edificat acum și la fabrica de cement. În Uioara va fi condus pentru a fi utilizat la fabrica de sodă și la baia de sare. De probă va conduce Mediașul și Basna gazul pentru iluminat și la industrie. Toate consumă 400 mii metri cubici la zi.

Se vede deci, că în pântecul țării noastre se ascund mari comori, cari vor transforma toată viața noastră economică și industrială în viitorul apropiat.

Maghiarizarea școlilor românești din dieceza de Hajdudorogh. Un cetitor ne comunică ordinul inspectorului școlar de Hajdudorogh Iaczkovics prin care dispune, ca încă în anul acesta să se în-

troducă limba maghiară în școlile populare. Inspectorul dispune, că dacă în anul acesta nu se va putea executa ordinul, la începutul anului școlar viitor să fie introdusă limba maghiară în toate școlile aparținătoare episcopiei de Hajdudorogh.

Dela Blaj la Prislop.

In procesiune solemnă sub conducerea Episcopului Frențiu.

Când Marți seara am auzit din castelul Mitropolitan, cum afară curg șocurile și ploaia bate cu putere în obloanele ferestrelor îmi venea jale, că am venit înzădar din aceea depărtare mare și nu vom putea merge în procesiune pe un drum atât de îndelungat într-o vreme ploioasă. Dimineața ploauă încă și ne gândeam, că ce vom face? Episcopul însă, care venise des de dimineață în jos ne spuse: N'aveți nici o teamă. Pe noi nu ne ploauă. Ploauă înainte și după noi, noi vom rămâne uscați, și porniră vesel și fără teama drumului îndelungat. Pe dealul Ciufudului într-o tină mare, bătută de ploaie urcăm fără a simți oboseală, iar episcopul vesel în urmă, calcă cu aceea îndârjire, tărie de credință și responsabilitatea oficiului cu care sunt caracterizați apostolii și sfinții bisericii. Ploaia stătu încurând, drumul era mai bun și cu noi satele, inteligența din Blaj, preoți, sunete de clopote — tot atâtea momente înălțătoare de inimă.

În hotarul Bucerzii ne-au întâmpinat părintele Păculea în ornate cu prapori și o mare mulțime de popor. A binevenat emoționat pe P. S. Sa Episcopul, la ce asemenea adânc mișcat a răspuns Episcopul binecuvântând mulțimea, care era în jurul lui. Ne însoțesc toți până la Crăciunel, unde ne bineventează părintele Lațiu cu

popor imens. În comună au ridicat 3 porți triumfale dintre cari una din țesături naționale, admirabilă. Am luat prânzul la părințele Lațiu. Poporul a sărutat icoana plecând la 2 ore d. m. către Cisteiu. Întreg Crăciunelul ne însoțește până la Cisteiu unde am ajuns la 3 ore fiind întâmpinați aci de preotul local în ornate, prapori cu tineri, bătrâni, tot satul. De aci plecând la Mihaltz am sosit la 4 $\frac{1}{2}$ ore și am fost călduros binevențați de preotul gr. or., — al nostru fiind în funcțiune — Mihălțenii ne-au însoțit până la Coșlar unde ajungând la 5 ore asemenea am fost binevențați de preotul local înaintea frumoasei porți triumfale cu inscripția: „Sf. Maria roagă-te pentru noi“. Icoana a fost expusă aci pentru sărutare. Episcopul cu suita ieia în casa preotului Poșiar ojina, în decursul căreia a sosit și preotul G. Pop din Mihaltz și Jurca din Totoi. Îndată am plecat mai departe spre Alba-Iulia. Preoții din Galtiu și Sântimbru nu s'au arătat în drumul nostru, ceea ce s'a remarcat cât se poate de dureros. Când ne-am apropiat de Alba-Iulia ne-au ieșit în cale Dl Cirlea cu mai mulți inteligenți apoi căpitanul orașului Roșca și o mulțime imensă. Ne-au întâmpinat preotul din Barabanți cu mulțime de popor, mai târziu cel din Chișfalău. În Alba-Iulia am ajuns la 9 $\frac{1}{2}$ ore fiind încunjuțați de 10.000 oameni. Primirea grandioasă ce i-s'a făcut aci episcopului nu se poate descrie.

La biserică ne-a binevenat parohul Luca, iar icoana a fost așezată în biserică. Episcopul cetește o rugăciune. Poporul rămâne în biserică de sărută s. icoană. Episcopul cu suita sa constătoare din: protop. Muntean din Banat, Comloș, Romul Raca asesor consist. din Bouțarul infer., Măxer din Bouțarul super., Chira din Opaș, Alex. Pop din Belotiniș și Crișan, arhivar eppesc a

fost la cină oaspeții Dlui Cirlea. Joi la 5 ore a fost celebrată liturghia de protop. Muntean și la 6 ore am plecat însoțiți de marea mulțime de popor. În cântări pii am ajuns la 10 $\frac{1}{2}$ ore la Vințul de jos, unde la o mare îndepărtare ne-a întâmpinat în fruntea poporului preotul din Cârna de Murăș — iar în sat între bubuituri de treascuri și sunetul clopotelor au fost primiți cu mare însuflețire de mulțimea poporului deși ploaia curgea puternic. — În ușa bisericii ne-a binevenat preotul local. Icoana a fost așezată în biserică și poporul o săruta cu evlavie. Am plecat mai departe la 11 $\frac{1}{2}$ ore împreună cu poporul din Vinț până la Jibot unde am ajuns la 2 $\frac{1}{2}$ ore. Aci am prânzit iar la 4 ore am plecat mai departe. În drum în hotarul Romoșului ne-au binevenat preoții din jur cu poporul iar înainte de Orăștie la mare distanță a salutat pe Episcop administrația și i-a ieșit înainte mare mulțime de inteligență din Orăștie, primind cu toată căldura pe tinărul Episcop, care le-a fost nu de mult încă păstorul lor bun. În gara Orăștie ne-au întâmpinat preoțimea districtuală și o mulțime enormă de popor. Au fost momente neuitate și mișcătoare cum alergau poporeni noștri din Orăștie: bătrâni, tineri, femei, fete, prunci, să sărute mâna Episcopului, fostului lor păstor. Tare l-au iubit. Am sosit în Orăștie la 7 $\frac{1}{2}$ ore. La frumoasa poartă triumfală din strada principală lângă casa curatorului biser. Corvin a cântat corul foarte frumos apoi din nou binevenat de protopopul Botean am pornit în procesiune până la biserică unde s'a așezat s. icoană și expus spre sărutare Vineri dimineața la 5 ore s'a celebrat sf. liturghie la 6 ore am plecat prin o ploaie torențială. În Spini am fost întâmpinați de preot în ornate și popor. Afară de Spini la podul Simeriei am fost întâmpi-

FOIȚA.

România și războiul balcanic.

Succesele armatelor creștine în Balcani au agitat opinia publică română într-o măsură neașteptată, încât guvernul a fost constrâns a convoca senatul, ca într-o ședință secretă să comunice statul chestiunii și să facă lumină asupra atitudinii, ce a avut-o guvernul în chestia aceasta. Ședința aceasta a avut loc Sâmbătă, când prim ministrul Maiorescu a comunicat toți pașii întreprinși de guvern pentru a salva prestigiul statului român în Balcani și interesele românești de acolo. Decursul acestei memorabile ședințe îl reproducem după „Seara“, deoarece îl credem de interesant pentru cetitorii noștri, cari atât de mult s'au pasionat asupra atitudinii României în cursul războiului din Balcani.

Situația României la începutul ostilităților.

După ce dl Titu Maiorescu, arată că deși toate statele ne sfătuiau să primim arbitrajul, d-nia sa a refuzat să accepte această modalitate a rezolvirii diferendului românobulgar, și a declarat că nu primește o altă modalitate diplomatică de cât mediațiunea, trece la istoricul chestiunii.

La 25 Septembrie, dl Șobeko, ministrul Rusiei, comunică confidențial dlui Titu Maiorescu că ambasadorii au atras atenția guvernelor din Sofia și Constantinopol, pentru a evita cu ori ce preț războiul.

La 5 Octomvrie, Bulgaria cere neutralitatea României, în eventualitatea unui apropiat conflict armat din Balcani.

La 14 Octomvrie, statele balcanice provoacă războiul, invocând că nu s'a aplicat art. 25 al tratatului din Berlin, declarând că intervenția lor armată nu are alt scop, decât a apăra pe conaționali lor subjugați, de a provoca o intervenire a Europei și a sili pe Turcia să aplice odată reformele pe care le amână mereu.

Ce trebuia să facă România?

Pe de-o parte Bulgaria ne cerea neutralitatea, pe de alta Turcia ne solicita un ajutor armat: România nu putea lupta contra popoarelor creștine și de aceea și-a declarat neutralitatea.

În momentul însă, în care războiul a luat o altă față în care nu a mai fost vorba de apărarea conaționaliilor aliaților, nici aplicările art. 25 din tratatul dela Berlin, ci de cuceriri teritoriale, România nu mai putea sta în atitudinea ei de expectativă, ci și-a formulat dezideratele.

Dezideratele României.

Dezideratele României au fost astfel formulate:

1. Regularea situației Românilor din balcani.
2. Fixarea unei noi frontiere a Dobrogei.

Au cerut aliaților, că pe teritoriile ocupate de conaționaliilor lor, pe care se află Români, să se respecte principiul naționalităților, pe care s'a întemeiat războiul lor.

Un bărbat politic a spus la clubul conservator și la consfătuirea dela dl Olănescu că noi am făcut unirea împotriva voinței puterilor.

Asta înseamnă a nega sau a ignora istoria. Am fost susținuți în făptuirea Unirii de Napoleon al III-a: în apogeul puterilor lui: ne-a susținut cu toată autoritatea care o avea el ca împărat și Franța ca țară. Când Napoleon a nesocotit acest principiu, când nu i-a convenit reorganizarea Germaniei pe temelul principiului naționalităților, a ajuns la Sedan. De aceea, nu e bine să spunem că nu ne-a păsă de Europa.

Pe fundamentul pe care te-ai urcat, pe acela să stai, căci atunci când nu mai vrei să-l ai ca bază, cazi ca națiune.

Se fac statistici pentru a se arăta că sunt puțini Români în Macedonia.

Mulți, puțini câți sunt, și ei reprezintă simbolul viitorului României.

De aceea am formulat pretenții indiscutabile pentru libertatea culturală și religioasă a Românilor din Macedonia: am obținut că viața culturală și religioasă a Ro-

nați de protonotarul comitatens în numele cottului iar la Călan ne-am oprit pentru a ne mai alina din oboseală. La Magyar-Breteje Episcopul a fost binevenat de egumenul Man dela Prislop și în apropierea Hațegului a salutat pe Episcop Lelkes căpitanul orașului iar la distanța de 2 km. dela Hațeg ne-au binevenat vicarul Crișan în fruntea preoțimei distr. și popor mult. De aci între bubuitul treascurilor și sunetul clopotelor am intrat în Hațeg așezând sf. icoană în biserică, unde era și marele Episcop Vasile al Gherlei, carele a îngenunchiat înaintea sf. icoane până ce P. S. Sa Episcopul Valeriu a cetit o rugăciune în fața sf. icoane. Sâmbătă la 7 ore liturghie apoi la 9 ore împreună cu ambii Episcopi am plecat la Prislop.

Intreagă călătoria a fost un triumf în onoarea P. C. V. Maria. În special clerul și poporul din Arhidieceză au dovedit în calea noastră un devotament deosebit pentru cultul P. C. V. Maria. E mare credința lor.

Gheorghe Muntean.
protopop.

Pagini științifice.

Mănăstirea Prislopului.

În această mănăstire așa dară, restaurată și bogat înzestrată de către Zamfira, s'au putut așeza cu scaunul episcopii numiți pentru păstoria Românilor din sudul Transilvaniei¹⁾. Cel dintâiu episcop a fost Eftimiu care a trecut la partea nordică a Ardealului

¹⁾ Dr. A. Bunea, o. c. p. 52 și urm.

și a murit în anul 1575. Urmașul lui la Silivaș, sau la Prislop, a fost Cristofor numit la 6 Iunie 1574 „episcop al preoților ardeleni, cari mărturisesc religiunea română sau grecească“. Acesta a trăit până pe la anul 1577 când îi urmă pe scurtă vreme, adecă până în 1579, Daniil care se intitula și „mitropolit de Severin și de Ardeal“¹⁾. Aceasta se vede din hotărîrea dietei ținute la Turda în același an 21 Octomvre, în care preoților românești li s'a dat voie să-și aleagă episcop pe cine vor voi. Ei au ales pe Ghenadie I., care este cel dintâi episcop românesc din Ardeal care, după obiceiul episcopilor sârbești, s'a intitulat „Mitropolit“. După moartea lui Ghenadie, în anul 1585 a fost ales Ioan egumenul mănăstirii dela Prislop, care a mers în Țara-Românească și a fost hirotonit de către „arhimetropolitul de acolo“²⁾. Pe timpul păstoririi lui a ajuns biserică din Ardeal prin tratatul încheiat în 20 Mai 1595 între principele Sigismund Bathory și Mihai Viteazul, sub jurisdicțiunea arhiepiscopului din Târgoviște și tot cu el se începe șirul episcopilor dela Bălgrad sau Alba-Iulia. Căci tot în acel an Sigismund concesse lui Mihai Viteazul să zidească în cetate o biserică episcopală și o mănăstire, în care își mută Ioan reședința dela Prislop. Iar în anul 1599, în momentele de fulgerătoare strălucire a viteazului voivod. avu norocul, prea trecător, să dobândească pomposul titlu de „Arhiepiscop și metropolit al Bălgăradului, Vadului, Silivașului, Făgărașului, Maramurășului și alepiscopilor din Țara Ungurească“³⁾. În rea-

¹⁾ Z. Păclișan l. c. p. 615.

²⁾ N. Iorga, Sate și preoți din Ardeal, București 1902 p. 26.

³⁾ N. Iorga, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul ca întemeietorii bisericii Românilor din Ardeal, București 1904 p. 37.

litate însă Ioan și succesorii sei nu a fost decât un simplu episcop¹⁾, lipsindu-le calitățile canonice ale adevăraților mitropoliți. Dar deodată cu căderea puternicului patron a început să scadă tot mai tare și mărirea Mitropoliților din Bălgrad. Pomposul titlu a ajuns mai mult un titlu de paradă și strălucirea lui a făcut numai ca cu atâta să fie mai mare și mai dureroasă umilirea lor înaintea principilor și a atotputernicului superintendent calvinesc.

Soartea aceasta tristă l'a ajuns încă pe Ioan, care pe cât s'a înălțat de tare cu ajutorul lui Mihai, pe atâta i-a fost de trist sfârșitul după căderea lui, căci în urma persecuțiilor pornite în contra bisericii românești din partea reacțiunii ivite după înfrângerea lui Mihai, va fi avut să lupte cu mari năcazuri și a dispărut fără de urmă. Dr. A. Bunea, crede că se pare că se va fi putut susține în scaun până la anul 1605 și: „Poate că el este acel episcop, om mic cu părul lung, cu băta întrargintată (poate cea căpătată dela Mihai Viteazul) care se duse la Cluj cu Basta în Ianuar 1604 și trecu cu el în Ungaria la Sătmar, unde pe când trupele lui Bocskay asediau pe imperiali, în 14 Ianuarie 1605 a făcut minuni de vitejii pentru apărarea orașului. A prins un paloș nemțesc în amândouă mâinile și încetăra da, mulți cădeau de mâna lui, nici da înzădar, ci totdeauna nimeria, mai pe urmă l'au împușcat tocmai prin mijloc și așa a murit“²⁾.

¹⁾ Așa e numit și în cronică Țerii-Românești citată de N. Iorga, Istoria bis. l. 222.

²⁾ O. c. p. 68.

mânilor de acolo să fie subvenționată de noi, precum și dreptul de a înființa un episcopat ceea ce nu putusem obține dela Turci.

Chestia Dobrogei.

Dobrogea ne-a fost dată prin tratatul dela Berlin, ca o compenzație teritorială, în schimbul Basarabiei — schimb de teritoriu făcut contra voinței noastre.

Victorioși în războiul ajutători ai Rușilor, liberatori ai Bulgarilor, ni s'a pus în discuție independența noastră ca Stat, dacă nu primim Dobrogea și nu cedăm Basarabia.

La stabilirea graniței dobrogene ni s'a făcut nedreptatea de a nu ni se da Silistra, cu toată opunerea reprezentanților României, în comisia de delimitare din care făcea parte și d. M. Pharekyde. Cu toate stăruințele noastre puterile ne-au refuzat Silistra. Tratatul din Berlin consfințește o mare nedreptate pe care o săvârșea față de noi Europa și mai cu seamă Rusia.

Tratatul dela Berlin după războiul balcanic.

În fața declarării de război a aliaților, tratatul din Berlin fiind răsturnat, noi aveam toată libertatea și dreptul să cerem Silistra și se declarăm că nu ne vom lăsa, până ce nu o vom obține, ori care ar fi mijloacele pe care trebuia să le întrebuițăm.

Atitudinea noastră, hotărâtă, luată în deplin acord cu șeful Statului nostru, M. S. Regele, a fost comunicată Rusiei, sprijini-

toarea pe față a Bulgarilor — dovadă miile de voluntari ruși cari au luptat alături de armata bulgară.

Amenințările Rusiei. Atitudinea surprinzătoare a Germaniei.

Rusia a socotit atitudinea noastră ca o violentare a României față de Bulgaria.

Atunci am primit amenințarea, fermă a Rusiei.

Lucru curios:

Acel însărcinată neaducă la cunoștință amenințarea Rusiei, a fost ministrul Germaniei la București, care s'a prezentat la mine și mi-a declarat din partea dlui Sasauow ministrul de externe al Rusiei, că pretențiile României au făcut să crească în mod considerabil excitarea publică în Rusia contra României, excitare împotriva căreia guvernul nu poate face nimic.

Ministrul Germaniei conchidea, că violentarea pe care România vrea să o facă asupra Bulgariei nu va fi nici odată admisă de Rusia.

D. Titu Maiorescu se întreabă: o amenințare trebuie luată în totdeauna în serios?

În ori-ce caz aceasta amenințare nu putea fi luată în serios.

Pace sau Război?

Pace sau război? Iată chestiunea care se pune în fața amenințării Rusiei. În tot cazul se pune chestiunea unei mobilizări în fața amenințării Rusiei.

Recunoaștem că ne găseam într'un moment de grea cumpănă, dat fiind și situația politică internă.

Ne-am gândit atunci cu toții dacă nu putem să ajungem să obținem o satisfacere pe o altă cale decât aceea a armelor. Știam că armata și finanțele țării erau în stare să facă față ori cărei situații.

Nu vorbesc de situația de astăzi, căci cu cele 200 milioane, cât s'au cheltuit, suntem mult mai în putere a vorbi, dacă interesele țării o vor cere.

Când mă gândesc că un fost coleg, a declarat că am pierdut o ocazie cu care nu ne vom mai întâlni nici peste 200 de ani. Greșită și nepermisă declarație. Sa o știe toată lumea:

Putința României de a interveni pentru satisfacerea pretențiilor ei, există mereu, în ori-ce moment, nu peste 200 de ani, nu peste 200 de zile, ci chiar peste 200 de minute.

Înțelegerea direct cu Bulgaria.

Ne-am hotărît să rezolvăm diferendul nostru cu Bulgaria direct între noi, prin bună înțelegere, fără intervenția puterilor.

Bulgaria ni-se declarase de recunoscătoare, fiindcă o eliberasem de sub turci și fiindcă ne păstrasem neutralitatea în războiul balcanic.

Deci politicește era cazul să ne înțelegem între noi.

Am cerut Bulgarilor să ne recunoască dreptul de a ne interesa de conaționalii no-

Reviste.

Turburările anti-militare în Franca continuă. S'a făcut amintire despre ele și în dietă și majoritatea deputaților a aprobat măsurile energice luate de guvern în contra demonstranților. S'au întâmplat și scene mai violente. În Rotter soldații au atacat un general, pentru că acesta a îndrumat la ordine pe un trâmbițaș renitent. A trebuit să-i vină în ajutor 8 oficeri ca să-l scape de furia soldaților. În Paris tribunalul militar a condamnat un soldat la moarte iar în Orleans au fost degradați 13 oficeri, cari n'au dovedit destulă energie față de demonstranți. Din toate părțile vin vești despre soldați desertori. După cum iese la iveală de multă vreme e pregătit terenul în Franca împotriva militarismului. Societatea generală a muncitorilor, a stat în legătură de corespondență cu soldații eșiți din sânul ei, agitându-i în contra militarismului. Așa se poate explica numai că a izbucnit în atâtea locuri nemulțămirea. În decursul cercetărilor au eșit la iveală multe epistole și documente compromițătoare pentru sindicatul ministrului.

Armata Italiei conform proiectului înaintat de ministrul de războiu va crește cu 100,000 adică la 350,000 de soldați. Vor fi înrolați de aici înainte și cei ce până acuma din cauza defectelor mai mici scăpau liberi. Recruții vor servi 2 ani, iar susținătorii de familie 12 luni. Înălțimea corpului recerută pentru ca cineva să poată fi asentat în loc de 155 de centimetri se reduce la 144. Se pare că proiectul de lege vrea să pregătească iar calea serviciului la 3 ani.

Sângeroasă ciocnire între bulgari și greci. Din Sofia și Athena se telegrafiază că de Miercuri se dă o luptă sângeroasă între bulgari și greci în regiunea Panhagion, unde se stabilise zona neutrală. Bulgarii au intrat în zona neutrală, și au încercat să respingă trupele grecești de pe muntele Panhagion. Miercuri și Joi s'a dat o luptă înverșunată, la care au participat trupe din infanterie și artilerie. Amănuntele acestei lupte nu se cunosc. Se afirmă că din partea grecilor sunt aganjate câteva detașamente dintr'o divizie și că trupele bulgare sunt mai numeroase.

36.000 soldați bulgari din contingentul 1913 au plecat din Sofia cu destinație necunoscută.

În chestia Albaniei. Reuniunea ambasadurilor resping propunerea Austriei. La ministrul de externe austriac situația se consideră ca extrem de gravă, deoarece reuniunea ambasadurilor din Londra a respins punctul de vedere al Austriei cu privire la Albania. Criza aceasta este asemănătoare aceleia provenită din cauza Scutarilor.

Rusia și Franța în ultima ședință a reuniunii au luat poziție contra planului Austriei, care dorea ca Albania să obțină o bună organizație administrativă și financiară și o justiție modernă.

Față de această propunere a Austriei, Rusia și Franța au propus ca toate chestiunile ce privesc organizarea noului Stat, să se lase în sarcina Albaniei.

Părerea Austriei este că în asemenea împrejurări viața noului stat nu va fi durabilă, Austria, Italia și Germania și-au exprimat dorința ca propunerea lor să fie primită în cea mai apropiată ședință a reuniunii.

Austria este decisă a nu mai lua parte la ședință, dacă puterile nu vor garanta că viitorul Albaniei va fi asigurat.

Se zice că contele Mensdorf, ambasadorul austriac a primit instrucțiuni să parăsească ședința de Luni a ambasadurilor dacă pro-

stri din Macedonia, după cum ei prin arme, recunoșteau dreptul de a se interesa de naționalii lor: am mai cerut, ca noi Stat independent, față de ei, stat de asemeni independent, să stabilim o frontieră dreaptă a Dobrogei, în locul frontariei nedrepte care ne fusese impusă de alte state. Gândul acesta al nostru a fost bine apreciat la Sofia, căci în Noemvrie, dl Daneff a sosit în București. Dl Daneff a declarat atât M. Sale Regelui, cât și mie, că recunoaște că Români au drepturi de reclamat dela Bulgaria și că statul său e gata să acorde Românilor cari locuiesc în țările ocupate de Bulgari libertatea de a avea școli, biserici — libertăți care nu le-a avut sub Turci.

Dl Daneff a mai declarat că Statul său acceptă o nouă fixare de graniță a Dobrogei, apoi o adăogă:

— Nu cred că veți putea cere Silistra.

— Ba da, am răspuns, mai întâi Silistra, fiindcă Silistra este nedreptatea tractatului dela Berlin.

Silistra cu ori ce chip!

Dacă Silistra, a continuat dl Titu Maiorescu, răspunzând dlui Daneff, e un punct strategic pentru noi, cu atât mai mult nu o mai puteți păstra dvoastră, de azi înainte. Din momentul ce tractatul dela Berlin e răsturnat, ne trebuie o nouă frontieră a Dobrogei. O recunoașteți, atât mai bine, pentru dvoastră. De nu, o vom face noi, iar dacă

ne preveniți de turburarea păcii Europei, vă declar, că mi-e absolut indiferent. Fără Silistra nu se poate vorbi de o rectificare de frontieră.

Dl Daneff a văzut în atitudinea mea, că România este ferm hotărâtă să ducă până „în extremis“ acțiunea ei, pentru a obține satisfacțiune.

În memoriul pe care mai târziu l'am dat puterilor, am spus categoric că Silistra este un simbol, simbolul injustiției comise de Europa față de noi, pe care tot Europa e datoare să-l repare.

Dl Daneff ne-a răspuns că nu are mandat să ne cedeze Silistra și a plecat din București.

Puterile ne sfătuiesc să renunțăm la Silistra.

De atunci au început să curgă depeșile diplomatice, cerându-ne să renunțăm la Silistra, căci puterile nu vor să ne-o acorde.

Am răspuns:

— Nu renunțăm la Silistra. Voim Silistra, o vom avea.

Prima depeșă ne-a trimis-o dl Mavrocordat, ministrul nostru la Viena. Dl Mavrocordat comunică declarația ambasadorului Germaniei, că nici în punctul de vedere al dreptului nu putem avea Silistra și că Anglia s'a pronunțat formal contra noastră.

A doua telegramă ne-o trimite dl Diamandy, ministrul nostru la Roma. Dl Diamandy ne comunică că ambasadorul Austriei de acolo, reproducând opinia cancelarului

Berchtold, adăoga că Austria și Rusia au căzut de acord și că nu sunt dispuse să susțină pretențiile României asupra Silistrei.

Ambasadorul Austriei mai comunică ministrului nostru dela Roma, că de oare ce Germania va fi nevoită să se abțină față de noi, ne consiliază să nu facem chestie „sine qua non“ din Silistra.

După câteva zile dl Beldiman, ministrul țării la Berlin, ne comunică, că din convorbirile avute cu ambasadorii puterilor de acolo, și-a dat seama că nime nu convine la cedarea Silistrei.

Noi totuși am persistat în cererea noastră.

Soluția Rusiei.

Atunci Rusia a venit cu soluția să ni-se cedeze înălțimile și întăriturile Silistrei, împreună cu ceva teritoriu, dar Silistra să rămână a Bulgariei. Se adaugă că și Franța e de părerea Rusiei.

Am refuzat și această soluție și persistând, ni s'a propus să împărțim Silistra în două, din care o parte să fie a României, ia cealaltă a Bulgariei.

Telegrama prin care dl Nanu, ministrul nostru la Petersburg, ne comunică această soluție era redactată în următoarele cuvinte:

— „Eu deux“.

La care am răspuns:

— „Eu Tout“.

La așa rezistentă din afară am răspuns așa insistentă de aici.

punerea Austriei și a Italiei nu va fi acceptată. Dacă nu se va putea ajunge la o înțelegere, atunci Austria va anunța că își menține libertatea acțiunii în chestia albaneză.

După cum se pare deci, situația se complică din nou dacă reuniunea nu va adopta punctul de vedere al Austriei în chestia Albaniei.

Noutăți.

Metropolitul Mețianu a împlinit 85 de ani. Din acest prilej vigurosul prelat a fost viu felicitat din toate părțile locuite de români. Ce ușor poartă pe umerii săi povara atâtor ani a dovedit-o în deajuns cu prilejul sinoadelor bisericii gr. or. când a prezidat și condus ședințele fără nici o greutate.

Din Archidieceză. Ioan Deac, paroh în Gheja (districtul Murăș-Uioarei) a fost distins cu titlul de viceprotopop onorar.

Călugărițele franceze reclamate. Pe urma legilor liberale și protivnice bisericii și mai ales călugărilor, aceștia au fost siliți ca să-și desființeze ordurile pretutindenea și să emigreze. Averile lor au fost acaparate de stat, iar instituțiile susținute de călugări și călugărițe au fost laicizate. Așa au venit pe urma călugărițelor dela spitalele publice îngrijitorile plătite, împotriva cărora strigă acum opinia publică franceză dela un cap de țară la cel'alt. În Paris s'a pornit o mișcare care are de scop ca să readucă călugărițele la spitale, pentru că e mai eficient și sunt și mai de încredere.

Zece Maiu în București. În anul acesta sărbarea lui 10 Maiu s'a așteptat pretutindenea cu mare nerăbdare. Se credea, că pe ziua aceasta va fi terminat și conflictul romano-bulgar și se va lua eventual în posesiune teritoriul cel nou cu Silis-

tra. Așteptările nu s'au realizat. În ziua de 10 Maiu au fost în București o ploaie și o vreme urâtă, încât defilarea a fost comandată la ordinul regal de către comandantul pieții. În schimb s'a serbat la Mitropolie un Te-Deum la care au participat toți ministrii, ambasadorii și familia regală cu regele și regina. După înapoierea dela Mitropolie a fost la palatul regal un dejun la care au luat parte toți membrii familiei regale și persoanele din casa civilă și militară regală.

Căsătoria ficei împăratului Germaniei. Cu o solemnitate strălucitoare s'a serbat în Berlin căsătoria ficei împăratului Germaniei cu principele Ernst August de Cumberland. Principesa Victoria este unica fiică a împăratului Germaniei și e natural ca împăratul să fie atât de duios la despărțirea ei. E o veche dorință în cercurile înalte germane, ca să se restabilească relațiile amicale dintre Hohenzoleni și casa de Hannover, căreia aparține mirele. Aceste două case s'au învrajbit pe urma războiului austro-german și urmarea a fost că moșul mirelui a fost lipsit de tron și Hannovera încorporată la Prusia. La actul cununiei au participat Regele și regina Angliei și țarul Rusiei, iar ceilalți capi încoronați și-au avut reprezentanții lor. Cuvintele adresate de împăratul cu aceasta ocaziune logodnicilor au fost emoționatoare. „În ziua acea când iubita mea copilă ne părăsește familia, din inimă îți mulțămesc pentru bucuria care ne-ai cauzat-o mie și mamei tale, pentru acea strălucitoare rază de lumină cu care ne-ai luminat casa noastră. Mâna și inima ți-ai întins-o unui bărbat care își are originea dintr'o veche și nobilă familie princiară germană. Te număr între acelea puține prefericite, pe cari soartea le-a ales ca să urmeze glasul inimii și să-și aibă de bărbat pe acela pe care îl iubește. (A zis apoi către mire): Acum ție îți încredințez, iubite fiule, pe fata noastră. Eu și împărăteasa avem toată încrederea în tine și suntem convinși că ne-o vei apăra și o vei desmerda, căci de acum înainte raza noastră luminoasă să va sălășlui în casele tale. De Dumnezeu, ca urmând pilda strămoșilor tăi, să-ți stăpânești casa cu cinstea reclamată de vir-

tutea germână și în toate împrejurările cu frica în Dumnezeu dela care trebuie să primim toate cu răcuștință și mulțămire și binele și răul“. Cuvintele împăratului a făcut o adâncă impresie asupra celor prezenți. La masă au luat parte 1100 de oaspeți.

Moșia dela Jimborul mare. Ungurii noștri ardeleni în marele lor șovinism de a nu da românilor nici un petec de pământ și-au mai omorât un patriot al lor. Împotriva comunelor românești cari au voit să cumpere moșia unui scăpătat nemeș, au dat recurs la ministru și au alarmat opinia publică ungurească. Urmarea a fost, că târgul nu s'a făcut. Imprejurarea aceasta a adus pe îndatoratul moșier dela Jimbor în cea mai crâncenă perplexitate, căci el trebuia să plătească și n'avea bani. Urmarea e că moșia se va vinde acum în licitație publică, când vor cumpăra cei ce strigă azi împotriva românilor, ca mâne să o vândă și ei tot acelora, cu câștig de bună-seamă.

Intâmpinare. On. Redacțiune! În prețitul Dvoastre ziar din anul curent Nr. 48 a apărut o corespondință de pe câmpie, scrisă de „correspondent“ despre rostul misiunilor sfinte. Unii domni preoți pe nedreptul și în mod tendențios atribuie corespondința aceasta scrisului. Cu permisiunea On. Red. declar și pe calea aceasta, „că corespondința din Unirea Nr. 48 nici nu o am compus, nici nu o am scris eu, și nici cunoștință nu am cine ar fi autorul ei“.

Totodată vin a mă ruga de On. Red. să binevoiască a constata în prețuita „Unire“ că scrisul sau altul e autorul corespondinței amintite?! Țăgșor la 24 Maiu 1913. Cu deosebită stimă Octavian Florian, preot. — Constatăm, că nu dl Florian e corespondentul în chestia amintită. Red. Unirii.

Omorit de plug. Joi în 15 Maiu n. pe hotarul Șamșudului în apropierea comunei Lechincioara, junele Ioan Băndean de 19 ani din Șamșudul de Câmpie, care aproape de 2 luni de zile a fost în serviciul contelui Bethlen István, fiind aplicat la plugurile de vapor, din nefericire, pierzându-și ecuilibrul, a căzut între roate și plugul cari lași târît la o distanță de 31 pași la omorît pe loc zdrobindu-i capul. Acesta a fost unicul fiu la părinți și cu el a apus sprijinul și mângăerea întristaților părinți. A fost o scenă înfiorătoare, când părinții încunostiți au venit la fața locului văzându-și pe fiu sângerat și zdrobit foarte, de abia l'au putut cunoaște.

Mulțămire publică. În numele poporului meu credincios din Găbud aduc celea mai sincere și profunde mulțămire Prea Veneratului Consistor metropolitan pentru ajutorul de 1000 cor., dăruit din „Fondul școl. arhidiecezan“ cu menirea, ca să se cumpere o grădină pentru edificarea școlii. Găbud la 20 Maiu 1913.

Petru Cristea preot gr. cat.

Cinema „Edison“ din Blaj urmează cu reprezentațiile din ce în ce mai cercetate în sala cea mare din „Univers“. Filmurile renumitei firme franceze a fraților Pathé, reproduc cu multă precizie scene comice, peisajuri, scene tragice etc.

Atunci ne-am formulat următoarele desiderate:

- 1) De drepturile Românilor din Macedonia nici discuție nu mai poate fi.
- 2) Delimitarea graniței Turtucaia-Balcic, cu cedarea de teren cel mult până la Kavarna.

Demascarea dlui Daneff.

A urmat conferința dela Londra, între dnii Daneff, Mișu și Take Ionescu. Deodată discuția a devenit iritantă, fiindcă dl Daneff refuza să continue negocierile, pe motivul, că atât eu la București, față de dl Kalinkoff, cât și dl Take Ionescu, la Paris, față de dl Poincaré am fi declarat că dl Daneff a mărturisit că Bulgaria a acceptat în principiu propunerile noastre.

Era un neadevăr: dl Daneff voia să se ascundă prin asemenea proceduri jicnitoare pentru noi. Asta nu merge am zis noi, și am tăiat cele două aripi ale raței.

Prima aripă la București: dl Kalinkoff, în fața dlui Șebeco a declarat că nu am făcut o asemenea declarație.

A doua aripă la Paris: dl Poincaré a scris o scrisoare dlui Take Ionescu prin care afirmă, că niciodată dl Take Ionescu nu i-a făcut declarația pe care i-o atribuia dl Daneff.

Noile propuneri ale Rusiei.

Am spus atunci puterilor, că România renunță la discuție, deoarece socotește asemenea procedee jicnitoare pentru demnitatea sa. De asemeni M. Sa mi-a comunicat, că nu admite asemenea procedee și că este hotărît să mergem până ori unde va trebui.

Peste două zile ministrul Rusiei a venit cu noi propuneri.

Anume:

Dărâmarea fortificațiilor, cedarea a 20 de sate din jurul Silistrei și garantarea posesiunii liniștite a Dobrogei.

Am răspuns că nu am înțeles amestecul Rusiei între noi și Bulgaria. Dl ministru al Rusiei venea ca intermediar. Trebuia să se fi întrebat dacă îl accept: poate propuneam pe un altul: poate pe ministrul Italiei.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Știința deci cu multă viclenie se apucă de lucru, și în urmă poate zice că i-a succes să facă, ce n'au putut să facă alchimistii din evul mediu. Aceștia și-au pus în gând să facă aur din aramă. Dar munca cea mare nu le succes. Iată acum, anumiți „invățați“ vreau să faurească arme contra datorințelor morale din însași știința și apucătura isteată le-a succede, cel puțin el se mângâie că le succede. Înainte de a tracta apucăturile „științei“, trebuie să-ți atrag atențiunea asupra unui lucru. Însași firea erorilor omeneste ne arată, că fie-care eroare constă din două părți, din un adevăr mic și o minciună mare. Când cineva voiește să dea venin cuiva, pre care voiește să-l iea dintre cei vii, nu-i va da veninul curat, căci atunci ușor ar afla în ce primejdie se află. Se va apuca deci ticălosul acela și va mesteca veninul cu mâncare și beutură, așa va merge mai ușor lucrul. Tot calea aceasta o urmează și „știința“, când vrea să atace religia și morala, cu armă științifică; învâluie minciuna în ceva adevăr. Dacă minciuna s'ar prezenta în toată golătatea ei, omul ar trebui să-și facă o prea mare silă, contra minții sănătoasă, decât să o primească; când însă în minciună și eroare e mestecat ceva adevăr, atunci aceasta prezintă minciuna ca ceva lucru plăcut, ce se poate primi și admite.

Dintre toate științele mai curând isprăvesc cu religia: materialismul, care în timpul mai nou, genându-se de brutalitatea proprie, s'a numit monism. Nu este spirit numai materie și putere. Omul e animal.

Deduțiunile din aceste premise le poate trage și un băiat, prin urmare omul poate trăi ca și un animal. Precum animalul nu e condus de legi morale, astfel și omul nu are obligațiuni morale. Aceasta e pe scurt învățătura materialistă. Fără îndoială, doctrina aceasta e cât se poate de dură cel puțin în teorie, i-s'au imputinat credincioșii. Chiar și dușmanii creștinismului trebuie să recunoască, că afară de materie și putere se mai află și altceva în univers.

Legile materiei și energiei vestesc existența unui spirit care să fi ordonat aceste în mod atât de eclatant, încât nu pot contrazice acestei predici lămurite. E adevărat, că a intrat aproape conștiința publică, că oamenii învățați sunt necredincioși, dar tocmă contrariul acesteia e adevărat, căci adevărații genii, oamenii cari au deseperit adevărurile științifice și au făcut să înainteze știința cu pași mari, aproape toți au fost credincioși. Aristotele, Plato, Cicero, s. Toma, Kopernik, Keppler, Newton, Volta, Ampère, Berzelius, Lhevreul, Liebig, Pasteur

Cauchy, Lavoisier, Laplace, Secchi, Siemens, Lord Kelvin și alți mulți, cari se pot numi fala omenirii și cari toți au fost oameni credincioși, deși cei mai mulți dintre ei au fost naturaliști. Materialismul între oamenii învățați are nume cât se poate de rău, corifeul materialismului e profesorul dela uniersitatea din Jena: Haeckel, iar înțăceii lui cei mai credincioși sunt social-democrații.

Nu înzădar ne fâlim cu cultura, o cerință a culturii este ca și vâlul sub care ascundem păcatul să fie mai fin. În forma aceasta s'a născut determinismul, care pe toți păcătoșii îi face bolnavi. Se vedem, ce e deteimismul?

Esença determinismului, este aceea, că omul nu are voință liberă, deliberațiune liberă, ci lucră mânat pe influința eternă și necesitatea internă. În forma aceasta omul păcătoș e un om bolnav, de care împrejurările și instinctele internă îl duc la păcat. Ce urmează de aici? Urmează, că pe bolnav nu-l poți lua la răspundere, pentru aceea, că e bolnav. Îl poți cel mult compătimi pe morbos; în chipul acesta nici pe păcătoș nu-l poți trage la întrebare pentru păcatele sale, căci precum bolnavul nu e de vină că tușește, are junghiuri și ferbințeli, astfel și păcătoșul nu e rezponzabil pentru crimă. În felul acesta păcătoșul e scos de sub răspunderea pentru faptele sale.

În sistemul determinismului găsim un strop de adevăr, numai acesta demult a fost cunoscut de moralisti. E adevărat că împrejurările externe influențează asupra libertății voinții, dar aceste nu nimicește deliberațiunea voinții libere. Patimile interne, nutrite și surescitate asemenea au influință asupra voinții, ba de multeori dacă aceste pasiuni sunt puternice, răpesc așa zicând cu sine voința, dar totuși aceste nu nimicesc și nu te scapă de rezponzabilitate. Domnul Hristos a expus deja că, „cine face păcat, slugă este păcatului“. Patima întăritată de bună samă că subjugă pe om, dar pentru-ce aprinde și întărită pasiunea?

Selavul sensualizmului se scuză foarte adese-ori: „am fost foarte agitat, nu am putut rezista ispitei.“ Recunosc prea bucuros, că atunci când patima sensuală ardea cu flacări nu a mai putut-o stinge, dar fie-mi iertat a întreba: dar pentru-ce n'a intervenit și nu s'a opus atunci când focul cel mare era numai scânteie?

Cine privește tablouri picante, cine își află plăcerea în glume grosone și nesărate, cine atâtă sensualismul cu beuturi alcoolice iar fantazia se delectează în murdărie, cu un cuvânt, cine vrea se aprindă foc în internul său, acela nu mai are drept să se plângă că focul arde, că senzualismul îl răpește cu sine și-i supune voința.

Nu trebuie să ne uităm de un lucru, fiind adecă vorba de viața curată, chestiunea aceasta nu este o chestiune numai științifică și religioasă morală, ci e și chestiunea privată a fieștecărui om. Apoi e adevăr psihologic că în lucrurile personale, omul foarte ușor devine preocupat.

Nu sum om fumător, nici prin minte nu-mi vine pipa ori țigăreța, ba de multeori se întâmplă că îmi uit se imbiu cu țigărețe chiar oaspeții. Eu cred și împreună cu mine toți nefumătorii, că fumarea nu constituie necezitate pentru viață. De fapt trăiesc sute și milioane de oameni fără să fumeze. Poftim și întreabă pe fumătorii pasio-

nați, că ce zic peste datina aceasta? Foarte mulți dintre ei socotesc fumatul ca o cerință ori trebuință indispensabilă pentru viață și nu ar abzice de fumat pentru bunul lumii. Dacă e vorba, că oare păcat e fumatul, de bună seamă că s'ar afla foarte mulți dintre fumători cari ar dovedi cu tot felul de argumente, că fumatul nu e păcat.

Adevărul acesta ne desleagă multe lucruri. Dacă nu suntem în stare să înțelegem, că anumiți învățați pentru-ce sunt de părerea cutare sau cutare, întâmplările din viața acestor oameni foarte adeseori ne dă cheia de a deslega secretul. Cine cunoaște istoria vieții lui Luther, acela va înțelege foarte ușor părerea ce a avut-o acesta despre viața curată. Omul păcătoș se obicinuește a-și forma o teorie potrivită erorilor sau păcatelor sale. Cine e robul păcatului, acela cu greu va predica posibilitatea unei vieți curate. Socialdemocrații anunță pe față, că ei sunt aderenții „amorului liber“ și prin urmare va înțelege ori și cine pentru ce vorbesc, că ar fi cu neputință a trăi în castitate.

Mohamedul actual a social democrației germâne, Dl Bebel a scris o carte despre chestia feminină. În cartea aceasta profetul acesta modern al necredinții vorbește despre instinctele invincibile ale naturii — unüberwindliche Naturtriebe. Și ce anume ar putea a acest instinct invincibil, dacă nu instinctul numit sensual? Chiar părerea aceasta o mărturisesc și păcătoșii cei mai depravați în diferite variațiuni: „Viața abstinentă e imposibilă“; „abstinența sau înfrânarea trupului, se opune naturii;“ ba vorbește cu patos poetic despre „dreptul inimii, al amorului;“ ca pupază pe colac, se opucă de fabricarea aforizmelor: „Mustul trebuie se fearbă“. În urmă aduc pe terenul luptei și știința medicală: Înfrânarea e stricăcioasă sănătății, „chiar și medicii încă-s de părerea, că viața curată e contrară naturii și e stricăcioasă pentru individ.“

Intr'adevăr omul ori rămâne uimit de atâta obrăznicie, ori atunci îi vine se creadă, că viața curată, înfrânată, e cea mai mare primejdie din lume.

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

S. Ne pare rău că n'au venit. Totuși suntem în număr destul de frumos. Dar știți, fraților, despre ce e vorba? Acest băeat cu ajutorul unui diamant, pe care l-a furat dela Pământ, vrea să pue mâna pe Pasărea albastră, precum și pe secretul nostru, pe care noi îl păzim de când există lumea. Dar noi cunoaștem lumea cu mult mai binn, decât să nu știm, că de ce soarte mașteră vom fi părtași, îndată ce vor afla secretul nostru. De aceea eu vă zic, că ar fi vai de noi și în cazul acela, când am sta la îndoială. Trăim clipele cele mai fatale, deci trebuie, ca până ne stă încă în puțință pe acești doi copii să-i alungăm de pe suprafața pământului.

T. Ce vorbești?

C. (se învârte în jurul stejarului și să rânjește spre el) Indată îmi implânt colții în tine neputinciosule.

Paltinul (nedumerit) Cutezi a ofența Stejarul!

S. Care-i acela? Cănele? Alungați-l de aici! Nu trebuie să suferim în apropierea noastră nici un trădător!

Măța (șoptind ceva lui Tylyl) Alungă-l pe Căne de aici, căci dă loc la nedumeriri. Lasă numai toată afacerea pe mine, o voi aranja eu. Dar Cănele, alungă-l de aici, cu cât o faci asta mai iute, cu atât va fi mai bine.

T. (cătră căne) Cară-te de aici! Marș!

C. Lasă-mă te rog, numai o țără să-i scutur păpucii de mușchiu a neputinciosului asta! Îți va plăcea și ție, când mă vei vedea!

T. Taci! Cară-te de aici! Da nu te duci, tu dihanie puturoasă!

C. Fie deci cum zici, uite că plec! Dacă vei avea lipsă de mine, indată voi fi iar lângă tine.

M. (incet cătră Tylyl) Ar fi mai bine să-l pui în lanț, fiindcă altcum va face vre-o prostie; mânia arborii și atunci zău, că va fi rău.

T. Dar ce să fac? Am pierdut lanțul.

M. Uite chiar acum vine Poponețul. El ne va imprumuta câteva legători.

C. (mornăind) Mă voi mai întoarce eu! Neputincioșilor! Rădăcini bătrâne! Earăși s'a mestecat Măța în treburile noastre. Dar lasă că-i vai de ea! De geaba mai tot șopăcăești trădătoareo, va fi vai de cojocul tău! Ham! Ham! Ham!

M. Vezi-l? Pe toți îi batjocorești!

T. E de nesuferit dingu ăsta. Omul, când latră el, nu-și poate auzi nici chiar vocea proprie. Scumpul meu Poponeț, ești atât de bun să-l legi?

Poponețul (se apropie de el încet) Da nu mușcă?

C. (furios) Nu mușcă! Nu mușcă! Ia cearcă numai! Apropie-te de mine, dacă ai curaj!

T. (îl amenință cu bățul) Tylo!

C. (bătând din coadă să apropie de T.) Ce dorești scumpul meu stăpân?

T. Pune-te jos! Și ascultă de Poponeț. Lasă să te lege, căci de nu...

C. (murmură printre dinți, până când îl leagă Poponețul) Mizerabilule! Ticălosule! Scumpul meu stăpân uite că mă strânge de gât mizerabilul ăsta. Mă înădușe!

T. Așa-ți trebuie! Cel puțin nu vei mai lătra! Taci! Stai pe loc!

C. Fie deci cum zici, dar îți va părea rău. Aceștia îți vreau răul. Scumpul meu stăpân, ai grije. Și gura mea vor să mi-o astupe! Nu voi mai putea vorbi.

Poponețul (legând cănele ca pe un pachet) Unde să-l duc? E legat bine. Nu mai poate cârți.

S. Legații de rădăcina aceia aceia groasă a mea. Mai apoi vom vedea ce să facem cu el. (Popoțul cu ajutorul Plopului îl duce pe Căne după trunchiul arborelui.) Ați isprăvit? Acum după ce l'am răpus pe trădător și pe acest martor netrebnic, să aducem o judecată după legislativa noastră. Nu vreau să ascund aceea, că sunt foarte emoționat. ăsta e primul caz când ni-se dă ocazie să judecăm asupra Omului și să-l facem să ne cunoască puterea. Eu cred că

după ce ne-a făcut atâtea rele, nici noi nu vom întârzia să aducem asupra lor o judecată potrivită cu relele ce ni le-au făcut.

Toți pomii și toate animalele: Așa-i Așa-i! Așa-i! Moartea! Să-i spânzurăm! O merită! E mult de când suferim jugul sclăviei! Nedreptatea! Să-i omorim! Să-i mâncăm! Dați mai iute!

T. (cătră măța) Ce au eștia?

M. Nu te teme! Murmură contra primăverii, care întârzie a veni odată. Lasă toată afacerea pe mine, o voi isprăvi eu.

S. Am prevăzut, că toți veți fi de acord. Acum dară, pentruca să încunjurăm răzburarea oamenilor eu cred că ar fi bine să ne hotărîm, că ce mod de executare să folosim, care va fi acela, care nu va lăsa după el nici un semn de bănuială, după care ar putea conchide la împrejurările, între cari au fost omorîți.

T. Ce va să însemne asta? Despre ce e vorba? Is sătul de atâta vorbă. Dă-mi pasărea albastră și cu asta s'a isprăvit toată chestia.

Taurul (vine mai înainte) Eu cred, că modul cel mai bun de executare este acesta, ca eu să-i spintec cu cornul. Să-i împung?

S. Cine-a vorbit acum?

M. Taurul.

Vaca. Mai bine ar fi dacă ți-ai da pace. Eu de altcum nu vreau să mă amestec în toată daravera asta. Am foarte mult de lucru. Trebuie să pasc toată iarba din colțul acela a râului, în lumina albastră a lunii.

Boul. Și eu consimt cu voi ori care ar fi hotărârea voastră.

Paltinul. Eu vă ofer creanța mea cea mai de sus, spânzurații de ea.

Poponețul. Eu vă ofer un ștreang bun.

Bradul: Pentru sicriu eu vă dau patru scânduri frumoase.

Chiparosul. Iar eu vă ofer arborele de ornament, care va sta lângă groapa lor.

Salcia: Mai bine ar fi, dacă i-am îneca în apa unui izvor de-a meu. Eu vă ofer serviciile mele.

Teiul (impăciuitor) D'apoi zău... Totuși n'ar trebui să luăm ultimele dispoziții față de ei! Doar sunt încă tineri. Mai bine să-i facem incapabili de-a să apăra, așa ca să-i putem face prinsonieri. De temniță vă ofer trunchiul meu.

S. Cine a vorbit acum? După glas paremi-se e Teiul.

Bradul. Da, el îi.

S. D'apoi ce-i asta și între noi să trădători, cum sunt printre animale. Până acum trebuia să deplângem numai desbinarea pomilor fructiferi. De ăștia nu ne interesăm atâta, fiindcă nu-s pomi adevărați.

Porcul (cu ochii lui mijii privind spre copilă) Eu cred, că va fi mai bine, dacă mai întâi vom mânca pe copilă asta.

T. Ce vorbește zevzecul ăsta? Stai numai că-ți dau eu.

M. Nu știu ce pot avea. Precum văd lucrul să întorc tot mai spre rău.

S. Liniște! Să decidem acum, că oare care să fie onorat cu aceea, că el să deie mai întâi în acești copii și că cine va fi acela, care va delătura de pe coroană noastră pericolul cel mai mare, care ne amenință de când e lumea.

Bradul. Fiindcă ești regele și moșneagul nostru, dtale îți compete distincția aceasta.

S. Bradul le-a zis acestea? Durere. eu nu mai pot face nimic, sunt bătrân! Sunt bătrân și nevoiaș. Cele două brațe lăncezite nu voesc să se mai supună voinții mele. Inșă Bradului, fratelui meu mândru și pururea verde care de când a fost mic cunoaște toți arborii aceștia, lui îi compete pe dreptul sarcina aceasta, ca să ne elibereze din robie.

Bradul. Îți mulțumesc străbunul nostru, de aceasta distincție. Dar fiindcă eu deja am un lucru, acela ca să-i închid în sicriu, mă tem că ași atrage numai asupra mea nedumerirea justă a tovarășilor mei. Eu cred, că după noi amândoi distincția cea mai binemeritată i-ar compete Paltinului, buzduganul lui e cel mai tare.

(Va urma.)

BIBLIOGRAFIE.

Biblioteca academiei române.

În luna Martie 1913 s'au conusultat de 169 cetitori; 1941 volume și broșuri tipărite; de 132 cetitori s'au consultat 543 manuscrite, 1770 documente, 4 cărți vechi românești [1508—1830].

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 514 volume și broșuri, 201 numere de reviste române, 232 reviste străne, 3 atlase și hărți 1, stampă și portrete 1, volume manuscrite, 4 documente, 14 fotografii, 4 album, 2355 foi volante, 2 note muzicale, — obiecte de muzeu și 24 monete.

A apărut: **Acatistul și se vinde**
legătura simplă frco . . . 1 cor. 10 fil.
„ cu foi aurite în pânză 1 „ 60 „
„ în piele bordo frco 6 „ 20 „
„ în celuloid cu cruce frco 5 „ 20 „

Librăria Seminarială Blaj—Balázsfalva.

M. Theodorian-Carada: **Medalii și plachete, București.** În editura institutului de arte grafice Flacăra din București a apărut mai dăunăzi un volum cu titlul de mai sus. Volumul cuprinde o mulțime de portrete și notițe succese asupra unor bărbați, cari ca politicieni ori literați merită deosebită atenție a marelui public.

O vorbă cătră băncile noastre de Emănuil Comșa. Cartea dlui Comșa cu titlul de mai sus este un temeinic studiu scris nu numai cu o adâncă pricepere și competență, dar mai ales cu o înflăcărată iubire de cauză. Dl Comșa spune un adevăr, care trebuia de mult spus, că institutele noastre de bani sunt în definitiv institute naționale, cari se susțin, înfloresc și cresc pe urma contribuțiilor marelui public, care le susține. În urmare e natural, că băncile au obligamentul lor de a contribui și ele la susținerea școlilor etc. Avem 160 de bănci, cari în anul 1911 reprezintă un capital societărilor de 29,782,07 cor. venitul curat realizat după acest capital a fost 4,007,884. Pentru scopuri culturale, sau dat abia 4.75% adecă 190,504 cor. Sașii după cum arată autorii contribuie cu 20%, fără ca să le fie groază că-și periclitează institutele. E o carte care merită toată atenția celor competenți.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Sucițu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5·30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5·30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea*

Domnului și Grația. fco. 7·30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7·30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1·50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din caselle bisericesti pentru bibliotecă. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol Blaj—Balázsfalva.

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5·40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela Librăria
Seminarului teol. gr. cat. din Blaj
cu prețul 9·50 cor.

*Propise de caligrafie pen-
tru esamene — 100 bucăți
cor. 1·30 — frco.*

La Librăria sem. Blaj.

Se află de vânzare la *Librăria
Seminarială din Blaj*

**Icoana dlui I. HRISTOS
și a Preacuratei MARIA**

Amândouă fac 4·30 cor. fco. Mărimea
icoanelor 4⁸/₁₀ cm.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei con-
vulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „*trei brazi*“

6050 atestate dela medici și
privati garantează pentru
succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri;
outie cu 60 fleri se află la: **Carol
Schiesel** farmacist Blaj. (34) 4—22

Aviz.

Avem onoare a aduce la cu-
noștința Onor. public românesc, că
în depozitul prăvăliei noastre să
află în număr cu mult mai mare
ca în anul trecut din **vestitele**
„coase bătute cu mâna și garantate“,
cari atât de căutate au fost în anii
precedenți pentru calitatea lor su-
perioară altor fabricații.

Nu ne îndoim, că plugarii no-
ștri își vor acoperi lipsele lor din
prăvălia noastră, cu atât mai vâr-
tos, că pe lângă toată scumpetea,
prețul din anul trecut al coaselor
nu l'am urcat.

Cu toată stima:

„**Consum**“
societate comercială Blaj.

Trick American.

*După 10 coase cumpărate dăm a
II gratis. Grăbiți-vă deci a vă însoți
câte 10 ca să câștigați o coasă
în cinste.*

(35) 2—5

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
bile etc. în condiții avantajoase și cu
premiu ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asig-
urări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în
finea anului 1912 K. 5,456,645·67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689·48
Starca asigurativilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 133,667,241·—
} viață „ 11,740,710·—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400·—

Prospecte și informații se dau gratuit în
birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de
cunoștință se primesc în condiții favorabile în
serviciul institutului.

(19) 33—?

A apărut

ANTOLOGIONUL
sau
MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeștilor
sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale
sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noembrie și
Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor.
și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în
tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport
cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux
face 44 coroane.